

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 9So/110/2013                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 6012201119                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28.01.2015                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Viera Nevedelová         |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2015:6012201119.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci navrhovateľa: O., bytom Y., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29.augusta č.8, Bratislava, o zvýšenie starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júna 2013, č.k. 26Sd/271/2012-18, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júna 2013, č.k. 26Sd/271/2012-18, **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

### Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 27.júna 2013, č.k. 26Sd/271/2012-18, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 20.septembra 2012 v znení rozhodnutia totožného čísla zo 4.decembra 2012 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že preskúmaným rozhodnutím odporkyňa podľa § 112 ods.4 zákona č.461/2003 Z.z.o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zák.č.461/2003 Z.z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa z 28.augusta 2012 o zvýšenie starobného dôchodku s odôvodnením, že starobný dôchodok bol navrhovateľovi priznaný rozhodnutím č. XXX XXX XXXX z 22.septembra 2003 od 5.apríla 2003, pričom jeho suma zodpovedá hrubým zárobkom v rokoch 2002, 2001, 2000, 1999 a 1998 a získanej dobe zamestnania po 18. roku veku v počte 41 rokov v III. pracovnej kategórii na základe evidenčných listov o dobách zamestnania (ďalej aj „ELDZ“), potvrdených príslušnou zamestnávateľskou organizáciou, a zvýšeniu za 531 dní zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok; doba zamestnania od 12.augusta 1957 do 13.novembra 1963 u zamestnávateľa Stredoslovenské energetické závody, n.p. Montážny závod Banská Bystrica bola navrhovateľovi uvedeným rozhodnutím hodnotená v III. pracovnej kategórii podľa ELDZ. Odporkyňa v rozhodnutí poukázala na to, že v zmysle § 14 ods.5 zákona č.100/1988 Zb. sa započítava ako doba zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie podľa opisu pracovnej činnosti a za podmienok, ktoré sú uvedené v

rezortnom zozname príslušného ústredného orgánu, pričom potrebnú evidenciu sú povinní viesť zamestnávateľia - dôkazom vykonávania zamestnávania zaradeného do zvýhodnenej pracovnej kategórie je buď ELDZ alebo Príloha k žiadosti o dôchodok, potvrdená zamestnávateľom.

Krajský súd mal za preukázané, že žiadosťou z 28.augusta 2012 navrhovateľ požiadal o revíziu jeho odpracovaných rokov po skončení povinnej školskej dochádzky, teda od roku 1957, ktorú odporkyňa považovala za žiadosť o zvýšenie dôchodku. Žiadosť o započítanie doby pred 18. rokom veku považoval krajský súd za nedôvodnú, lebo podľa zákona o sociálnom zabezpečení (zák.č.100/1988 Zb.) bolo pre určenie výšky starobného dôchodku rozhodujúce len zamestnanie po 18. roku veku a odporkyňa pri prvom určení starobného dôchodku navrhovateľovi v súlade s § 22 ods.2 zák.č.100/1988 Zb. hodnotila len celé roky, teda 41 rokov zamestnania do dosiahnutia veku 60 rokov a pre výšku dôchodku mu bola zohľadnená aj doba zamestnania po dosiahnutí tohto veku v rozsahu 531 dní. Tvrdenie navrhovateľa, že vykonával zamestnanie vo zvýhodnenej II. pracovnej kategórii nevyplynulo zo žiadnych relevantných podkladov, keď podľa ELDZ pracoval v III. pracovnej kategórii a uvedenému tvrdeniu nezodpovedala ani v tom čase platná právna úprava zaraďovania zamestnaní do I., resp. II. pracovnej kategórie. Krajský súd dospel k záveru, že v konaní o zvýšení starobného dôchodku nebola preukázaná nová, doposiaľ nezhodnotená doba zamestnania alebo výkon zamestnania vo zvýhodnenej pracovnej kategórii a preto neboli splnené zákonné predpoklady ustanovenia § 112 ods.4 zákona o sociálnom poistení na zvýšenie starobného dôchodku. Z toho dôvodu rozhodnutie odporkyne ako zákonné potvrdil.

Navrhovateľ napadol rozsudok krajského súdu včas podaným odvolaním, ktoré na výzvu súdu doplnil. Podľa ich obsahu sa domáhal zrušenia rozsudku krajského súdu a nového prejednania veci. Namietol, že krajský súd neprihliadol na ním predložené doklady. Jeho nárok je oprávnený, jeho pracovné nasadenie bolo zložité a nemožno sa odvolávať len na evidenčné listy jednotlivých zamestnávateľov.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny, lebo navrhovateľ nepreukázal žiadne nové skutočnosti, ktoré by mali vplyv na zvýšenie jeho starobného dôchodku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o zvýšenie starobného dôchodku.

Nebolo sporné, že navrhovateľovi bol starobný dôchodok priznaný rozhodnutím odporkyne z 22.septembra 2003, pričom všetky doby zamestnania po 18.roku veku boli navrhovateľovi zhodnotené pre výšku dôchodku v III. pracovnej kategórii na základe zamestnávateľmi potvrdených evidenčných listov o dobách zamestnania. Toto rozhodnutie navrhovateľ v zákonnej tridsaťdňovej lehote nenapadol opravným prostriedkom a preto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť.

Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal, aby mu pre výšku starobného dôchodku bola započítaná aj doba zamestnania pred dovŕšením 18. roku veku, aj podľa názoru odvolacieho súdu táto jeho požiadavka nie je oprávnená. Nárok na starobný dôchodok totiž navrhovateľovi vznikol a bol mu aj priznaný za účinnosti zákona č.100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, platného do 31. decembra 2003. V zmysle § 22 ods.3 zák.č.100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods.1 zák.č.461/2003 Z.z. sa totiž pre výšku starobného dôchodku hodnotí len doba zamestnania po dosiahnutí veku 18 rokov; doba od 15. roku veku by sa navrhovateľovi mohla hodnotiť len v prípade, ak by bez tejto doby nezískal aspoň 25 rokov zamestnania.

Z administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ nárok na zvýšenie starobného dôchodku, ktorý mu podľa jeho názoru bol priznaný v nesprávnej výške, uplatnil žiadosťou z 28.augusta 2012.

Z podaní navrhovateľa vyplýva, že navrhovateľ sa domáha, aby mu doby zamestnania boli hodnotené v II. pracovnej kategórii a to z titulu výkonu zamestnania elektromontéra (samostatného elektrotechnika), resp. z titulu výkonu práce technológa, lebo rozhodnutím Oddelenia klinického a pracovného lekárstva a toxikológie Ústrednej vojenskej nemocnice SNP Ružomberok Ev.č. 92/9-13 z 3. septembra 2001 mu bola priznaná choroba z povolania (toxometabolická encefalopatia so sekundárnym epileptickým syndrómom) na tom základe, že toto ochorenie mohlo byť spôsobené neurotoxickými účinkami konzervačného oleja KONKOR, s ktorým navrhovateľ prišiel do kontaktu v rámci pracovnej náplne technológa.

Samotná okolnosť, že navrhovateľovi bola priznaná choroba z povolania ani podľa názoru odvolacieho súdu nie je dôkazom, na základe ktorého by bolo možné hodnotiť konkrétne obdobia jeho zamestnania vo zvýhodnenej pracovnej kategórii.

Podľa § 14 ods.1 zákona č.100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31.decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Predpokladom zaradenia zamestnania do zvýhodnenej I., alebo II. pracovnej kategórie v zmysle citovaného ustanovenia je výkon takého zamestnania v rozsahu a za podmienok, uvedených v rezortnom zozname príslušného ministerstva (napríklad Federálne ministerstvo palív a energetiky, Federálne ministerstvo spojov, Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy SSR)ministerstva hospodárstva SR) a súčasne u takého zamestnávateľa, ktorý patrilo do pôsobnosti konkrétneho rezortného ministerstva.

Zoznam zamestnaní spolu s podrobnejšie uvedenými podmienkami zaradenia zamestnaní do zvýhodnenej pracovnej kategórie (popis pracovnej činnosti a podmienky jej vykonávania) je pevný a záväzný. To znamená, že do zvýhodnenej pracovnej kategórie nemožno zaradiť zamestnanie, ktoré nie je menovite uvedené v zozname, ani zamestnanie, ktoré zamestnanec vykonával za iných podmienok než aké sú v zozname stanovené.

V zmysle § 147 ods.1, písm. c) vyhl.č.149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení evidencia, ktorú organizácia vedie o občanoch na účely sociálneho zabezpečenia, musí u občanov, ktorí vykonávajú zamestnanie zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie, obsahovať údaje o dobe a trvaní práce údajom počtu dní za kalendárnu dobu skutočnej práce a druh činnosti sa označí podľa názvoslovía a podľa poradových čísiel uvedených v rezortných zoznamoch.

V zmysle § 150 ods.2 vyhl.č.149/1988 Zb. občanov, ktorí vykonávajú zamestnanie zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie, sa do evidenčného listu zapisujú ďalej

- a) doba zamestnania započítateľná v I. a II. pracovnej kategórii; u vybraných vedúcich technicko-hospodárskych pracovníkov uvedených v § 15 ods. 2 zákona sa zapisuje doba zamestnania započítateľná v I. pracovnej kategórii počtom kalendárnych dní určených prepočtom skutočne odpracovaných dní na pracoviskách v podzemí hlbinných baní,
- b) poradové číslo druhu činnosti podľa rezortného zoznamu, prípadne druh činnosti podľa názvoslovía a poradových čísiel uvedených v rezortných zoznamoch; pritom sa osobitne vyznačí výkon zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach a zamestnania I. pracovnej kategórie s rôznymi vekovými podmienkami ustanovenými pre nárok na starobný dôchodok,
- c) označenie rezortu a dátum účinnosti rezortného zoznamu, prípadne dátum účinnosti zmeny (doplňku) rezortného zoznamu, podľa ktorého sa zaradenie vykonáva.

Základným dokladom o výkone zamestnania zaradeného do I. alebo II. pracovnej kategórie sú:

- evidenčný list o dobách dôchodkového zabezpečenia (od 01.01.1958)
- „Príloha k žiadosti o dôchodok“, ktorou sa preukazujú najmä zamestnania vykonávané pred 01.01.1958

- potvrdenie zamestnávateľa alebo jeho právneho nástupcu; ak sa u zamestnávateľa neviedli alebo nezachovali písomné záznamy, má taký zamestnávateľ ustanoviť osobitnú komisiu, tzv. komisiu pamätníkov, ktorá overí výkon zamestnania vo zvýhodnenej pracovnej kategórii buď na základe vlastných poznatkov, alebo vypočutím svedkov - starších zamestnancov, ktorí sú bezprostredne oboznámení s vykonávaným zamestnaním, jeho druhom a trvaním.

Zamestnávateľa navrhovateľa pri ukončení jeho pracovného pomeru v ELDZ nevyznačili výkon zamestnania vo zvýhodnenej pracovnej kategórii.

Z podaní navrhovateľa ani z rozhodnutia o priznaní choroby z povolania pritom nie je zrejmé, u ktorého zamestnávateľa (zamestnávateľov) navrhovateľ činnosť technologa vykonával. Neuviedol, v ktorom období (odkedy - dokedy) a u ktorého zamestnávateľa mal vykonávať zamestnanie zaradené do zvýhodnenej pracovnej kategórie, nepredložil ani Prílohu k žiadosti o dôchodok, ktorou by niektorý z jeho bývalých zamestnávateľov výkon takého zamestnania dodatočne potvrdil.

Navrhovateľ teda ničím nepreukázal, že by jeho zamestnanie v niektorom období malo byť zaradené do zvýhodnenej pracovnej kategórie. Aj odvolací súd preto dospel k názoru, že preskúmané rozhodnutie odporkyne je súladné so zákonom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods.3 v spojení s § 219 O.s.p. ako vecne správny.

O trovách konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo v konaní úspešný navrhovateľ náhradu trov konania neuplatnil (§ 246c ods.1 v spojení s § 224 ods.1 v spojení s § 151 ods.1 O.s.p.)

Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že ak navrhovateľ predloží odporkyni niektorý z vyššie uvedených dokladov o zamestnaní vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, odporkyňa o jeho nároku na zvýšenie dôchodku rozhodne znova.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.